

Spis treści

PL ISSN 0023-5881, e-ISSN: 2719-6496

DOI: <https://doi.org/10.23858/KHKM72.2024.1>

<https://rcin.org.pl/dlibra/publication/277846>

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ

ROK LXXII

WARSZAWA 2024

NR 1

REDAKCJA I KOMITET REDAKCYJNY

Członkowie redakcji — Karol Kollinger (IAE PAN), Maciej T. Radomski — zastępca redaktora (IAE PAN), Rafał Rutkowski (IAE PAN), Jakub Sawicki — redaktor-doradca (Archeologický ústav AV ČR), Katarzyna Skrzyńska (IAE PAN), Grischa Vercamer — redaktor-doradca (Technische Universität Chemnitz, Europäische Regionalgeschichte), Jurij Zazulak — redaktor-doradca (Ukrajniskij katolickij uniwersytet), Karol Żojdź — redaktor (IAE PAN)

Członkowie Komitetu — Mario Bielich (Archeologický ústav SAV, Słowacja), Gabriela Blažková (Archeologický Ústav AV ČR, Czechy), Paweł Cembrzyński (Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Niemcy), Paweł Dobrowolski (Collegium Civitas, Warszawa), Jarosław Dumanowski (UMK, Toruń), Olga Fejtová (Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, Czechy), Karin Friedrich (University of Aberdeen, Wielka Brytania), Mateusz Goliński (UWr, Wrocław), Andrzej Janeczek (IAE PAN, Warszawa), Andrzej Klonder (IAE PAN, Warszawa), Elżbieta Kowalczyk-Heyman (UW, Warszawa), Albinas Kuncevičius (Vilniaus universitetas, Litwa), Marcin Majewski (USz, Szczecin), Philippe Meyzie (Université Bordeaux Montaigne, Francja), Mindaugas Paknys (Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Litwa), Jacek Pielas (UJK, Kielce), Bożena Popiołek (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków), Raimo Pullat (Tallinna Ülikool, Estonia), Mikola Volkau (Europos humanitarinis universitetas, Litwa)

Adres Redakcji:

„Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105, pok. 121

Adres strony internetowej:

<http://journals.iaepan.pl/khkm>
e-mail: kwartalnik@iaepan.edu.pl
tel. 22 620 28 84 w. 146

Kwartalnik Historii Kultury Materialnej Copyright © 2023 by Institute of Archaeology and Ethnology Polish Academy of Sciences.

All papers published in this issue are an open access articles under the CC BY 4.0 license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Wydawca:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk
00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105
e-mail: director@iaepan.edu.pl
tel. 22 620-28-84

Wykaz recenzentów artykułów opublikowanych w roczniku 2023 (R. LXXI):

Iwona Arabas (IHN PAN, Warszawa), Agnieszka Bartoszewicz (UW, Warszawa), Wojciech Bis (IAE PAN, Warszawa), Tadeusz Cegielski (UW, Warszawa), Waldemar Chorążyczewski (UMK, Toruń), Barbara Ciciora-Czwornóg (UPJPII, Kraków), Marcin Gawlicki (SANS, Sopot), Łukasz Gołaszewski (UW, Warszawa), Michał Haake (UAM, Poznań), Zbigniew Hundert (Zamek Królewski w Warszawie — Muzeum), Myron Kapral (IUA NANU, Lwów), Maciej Karczewski (UwB, Białystok), Ewa Kaźmierczyk (UwB, Białystok), Paweł Klint (UWr, Wrocław), Sylwia Konarska-Zimnicka (UJK, Kielce), Elżbieta Kowalczyk-Heyman (Warszawa), Joanna Kunigielska (IH PAN, Warszawa), Tomasz Krzemiński (UMK, Toruń), Jakub Lewicki (UKSW, Warszawa), Charles Ludington (New York University), Krzysztof Łożyński (UWM, Olsztyn), Paweł Machcewicz (ISP PAN, Warszawa), Marcin Majewski (US, Szczecin), Philippe Meyzie (Université Bordeaux-Montaigne), Beata Możejko (UG, Gdańsk), Borys Paszkiewicz (UWr, Wrocław), Agnieszka Pawłowska-Kubik (GUMed, Gdańsk), Katarzyna Pękacka-Falkowska (UMP, Poznań), Jacek Pielas (UJK, Kielce), Michał Pszczółkowski (ASP, Gdańsk), Małgorzata Rozbicka (PW, Warszawa), Artur Różański (UAM, Poznań), Piotr Samół (PG, Gdańsk), Piotr Skowroński (Muzeum Łazienki Królewskie), Michał Starski (UW, Warszawa), Agnieszka Świętosławska (UŁ, Łódź), Tomasz Torbus (UG, Gdańsk), Andrzej Trzciniński (UMCS, emeritus), Mikola Volkau (EHU, Wilno), Michał Wasiucioneck (NEC, Bukareszt), Marcin Wołoszyn (UR, Rzeszów), Agnieszka Wysocka (UKW, Bydgoszcz), Konrad Zieliński (UMCS, Lublin), Tomasz Związek (IGiPZ PAN, Warszawa), Dorota Żurek (UKEN, Kraków)

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

- Mateusz Adamczyk, Kacper Rosner-Leszczynski, From the community of memory to the appropriation of “remnants of Germanness”. Monuments and other forms of commemoration of the fallen in World War I in the western part of Opolian Silesia 3
- Makary Górczyński, Soviet war cemeteries in Poland as places of memory and power. Three case studies 39

COMMUNIQUES

- Buniowski Jarosław, Pastoral and breeding settlements in the forest complexes of the Lubaczów County in the sixteenth century 61

SOURCES

- Katarzyna Pękacka-Falkowska, From the history of amber collections in pre-Partition Poland. Part I: Amber specimens from Nathanael Sendel’s collection in the Dresden collections of Augustus II the Strong — the Elbląg/Elbing bid inventory of 1724 75

REVIEW ARTICLES

- Adam Gliksmann, Perspective on research on Polish clandestine philately. Reflections in the context of the work of Janusz Gajewski and Zbigniew Rutkowski devoted to the underground post office of Fighting Solidarity 101

REVIEWS

- Pieniądze i sztuka. Gdańskie mieszczaństwo XVI wieku jako fundatorzy dzieł sztuki oraz pośrednicy w transferze wiedzy i dóbr kultury* — Andrzej Klonder 113
- Jerzy Motylewicz, *Spoleczeństwo Przemysła w XIV–XVIII wieku*, t. 2 — Piotr Miodunka 116
- Testamenty i układy majątkowe księży Lubartowiczów-Sanguszków. Wybór tekstów źródłowych z lat 1750–1901* — Magdalena Wilczek-Karczewska 120
- Paweł Kurowski, *Blonia krakowskie, centrum rekreacji i sportu do 1914 roku* — Kamil Potrzuski 129
- Agata Lipczik, *Jubilerstwo w międzywojennej Warszawie. Rzemiosło — ludzie — biżuteria* — Błażej Brzostek 137
- Wojciech Szczerepa, *Zarys dziejów piwowarstwa w Kotlinie Jeleniogórskiej* — Andrzej Klonder 141
- Kamil Dworaczek, *W cieniu radioaktywnej chmury. Konsekwencje katastrofy czarnobylskiej w Polsce* — Hubert Wilk 145

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

- Mateusz Adamczyk, Kacper Rosner-Leszczynski, Od wspólnoty pamięci po osvajanie „resztek niemieczyny”. Pomniki i inne formy upamiętnienia poległych w I wojnie światowej na terenie zachodniej części Śląska Opolskiego . . . 3
- Makary Górczyński, Soviet war cemeteries in Poland as places of memory and power. Three case studies 39

KOMUNIKATY NAUKOWE

- Buniowski Jarosław, Osady pastersko-hodowlane w kompleksach leśnych starostwa lubaczowskiego w XVI wieku 61

ŹRÓDŁA

- Katarzyna Pękacka-Falkowska, Z dziejów kolekcji bursztynu w Polsce przed-rozbiorowej. Cz. I: Okazy bursztynu z kolekcji Nathanaela Sendela w zbiorach drezdeńskich Augusta II Mocnego — edycja źródłowa elbląskiego inwentarza ofertowego z 1724 r. 75

ARTYKUŁY RECENZYJNE

- Adam Gliksmann, W sprawie badań nad polską filatelistyką podziemną. Refleksje w kontekście pracy Janusza Gajewskiego i Zbigniewa Rutkowskiego poświęconej poczcie podziemnej Solidarności Walczącej 101

RECENZJE

- Pieniądze i sztuka. Gdańskie mieszczaństwo XVI wieku jako fundatorzy dzieł sztuki oraz pośrednicy w transferze wiedzy i dóbr kultury* — Andrzej Klonder 113
- Jerzy Motylewicz, *Spoleczeństwo Przemysła w XIV–XVIII wieku*, t. 2 — Piotr Miodunka 116
- Testamenty i układy majątkowe książąt Lubartowiczów-Sanguszków. Wybór tekstów źródłowych z lat 1750–1901* — Magdalena Wilczek-Karczevska 120
- Paweł Kurowski, *Błonia krakowskie, centrum rekreacji i sportu do 1914 roku* — Kamil Potrzuski 129
- Agata Lipczik, *Jubilerstwo w międzywojennej Warszawie. Rzemiosło — ludzie — biżuteria* — Błażej Brzostek 137
- Wojciech Szczerepa, *Zarys dziejów piwowarstwa w Kotlinie Jeleniogórskiej* — Andrzej Klonder 141
- Kamil Dworaczek, *W cieniu radioaktywnej chmury. Konsekwencje katastrofy czarnobylskiej w Polsce* — Hubert Wilk 145

